

VIITORUL ROL

LEOPOLDINA BĂLĂNUȚA

În memoria teatrului, debutul Leopoldinei Bălănuță (în rolul Aase din *Peer Gynt* de Ibsen), pe scena Studioului „Casandra”, se leagă de afirmarea unei promoții strălucite și de deschiderea porților unui nou teatru — cel de la Piatra Neamț. Dar, după numai o stagiune, actrița se instalează, triumfal și definitiv, în inima publicului bucureștean; cu primul rol pe scena Teatrului Mic — Valea din *Prima întâlnire* de Sătina — Leopoldina Bălănuță impune acea *calitate morală* a interpretării care avea să devină trăsătura esențială a artei ei: o sinceritate arzătoare, o dăruire de sine, o concentrare rar întâlnite investeau prezența ei pe scenă cu o „forță de șoc” aparte; personajul modestei ospătărițe era ridicat, prin autenticitatea sentimentului, la un înalt rang de noblețe teatrală.

Au urmat stagiuni în care numele Leopoldinei Bălănuță a strălucit aproape permanent pe afișele Teatrului Mic. Dar — ciudată și întristătoare descoperire! — permanența acestor prezențe se datorează doar longevității unor foarte bune spectacole, căci lista rolurilor jucate e uimitor de scurtă: Anicica (*Oceanul* de Stein), Jana Mincu (*De n-ar fi iubirile...* de Dorel Dorian), Gittel (*Doi pe un balansoar*), Anny Sullivan (*Fata care a făcut o minune* de William Gibson), Maria Sinești (*Jocul ielelor* de Camil Petrescu), Antigona (Sofocle) Irina (*Matca* de Marin Sorescu), Lucșița (*Mania posturilor* de Alecsandri)... Oricât de generoasă ar fi partitura unora dintre personajele interpretate, este evident că actrița nu are un repertoriu pe măsura marelui ei talent.

Reculeasă, simplă, gravă, austeră chiar, Leopoldina Bălănuță a știut să-și păstreze propețimea reacțiilor; așa se face că, tragediană consacrată, poate deveni, neașteptat, o teribilă, surprinzătoare, cuceritoare vedetă de comedie, dăruită cu harul fanteziei. Bogăția resurselor artistice și inventivitatea i-au îngăduit să realizeze, în colaborare cu Anda Călugăreanu, spectacolul-recital de poezie și muzică *Mesterul Manole*, încununat cu premiul întâi la prima ediție a Festivalului național „Cântarea României”. La televiziune, Leopoldina Bălănuță a apărut rar, filmul, la rîndul său, a descoperit-o târziu, dobîndind conștiința valorii ei de unicat abia după cele două roluri relativ recente: Fefelega din *Nunta de piatră* (pentru care a primit premiul de interpretare acordat de A.C.L.N. și un premiu „Oscar” la Festivalul internațional din Panama) și Mara (*Dincolo de pod*, după Slavici), distinct, de asemenea, la Festivalul Național „Cântarea României”.

În sfîrșit, după o prea lungă absență, în stagiunea aceasta, Leopoldina Bălănuță va mai face un pas în întîmpinarea aceluia repertoriu

ce-i este destinat. Ea va da viață scenică Soniei din *Unchiul Vanea* de A. P. Cehov, într-o echipă alcătuită din Olga Tudorache, Tatiana Iekel, Rodica Tapalagă, Ion Marinescu, Octavian Cotescu, Jean Lorin, Nicolae Ifrim și condusă de regizorul Laurențiu Azimioară.

„*Unchiul Vanea* e o piesă tulburătoare, înfățișînd o lume bîntuită de sentimentul rătăirii, în care toate personajele, dar absolut toate, reprezintă diferite grade ale rătăirii: din pricina unor greșite scopuri ale strădaniei, a unor mituri false, a lenei, a incapacității, a suficienței. Pentru că în piesă sînt mai multe feluri de rătăiri.

Sonia, personaj aparte într-o lume strîmbă, searbădă și hîdă, nu e nici ea salvată de această osîndă; ratarea ei e totală, și pe plan social și pe plan sentimental. De viță nobilă, dar ajunsă un fel de slujnică; îndrăgostită, dar fără nici o șansă de a fi iubită; devotată pînă la sacrificiul familiei, dreptă și bună, aspră și gingașă, tandră și necruțătoare, alcătuire paradoxală, ea își poartă neîncovoiată povara destinului.

Abordarea unei piese de Cehov presupune curaj. Trebuie, în primul rînd, învinsе niște prejudecăți. Prima: mai toți știm, «după ureche», cam cum trebuie jucat Cehov. (Abia cînd depășim faza «după ureche», ne dăm seama că nu este așa. Deloc așa.) A doua: unii au văzut diferite montări Cehov și le-au rămas în memoria afectivă niște clișee. Acestea nu pot fi lipite pe un spectacol care se face acum, aici, dar (altă capcană!), vrînd să nu faci ceea ce s-a mai făcut, devii robul altei prejudecăți, la fel de nocive, a originalității cu orice preț.

Singura posibilitate, singurul drum este ca, în tot ce fac, să am acoperire în adevăr, în credință. Efortul meu, de această dată, mai mult ca oricînd, este ca personajul să se integreze într-o lume căreia să-i aparțină. Să fie o părțică, o moleculă dintr-un întreg, chiar dacă mai puțin strălucitoare, dar necesară pentru ca întregul să existe”.